

dr Magdalena Deneka

Katedra Prawa Cywilnego

WPiA UMCS

magdalena.deneka@mail.umcs.pl

INFORMACJE O ĆWICZENIACH
Z PRZEDMIOTU „PRAWO CYWILNE W OBRODIE GOSPODARCZYM”
DLA STUDENTÓW II ROKU STACJONARNYCH STUDIÓW PRAWNO-BIZNESOWYCH
I-GO STOPNIA W SEMESTRZE ZIMOWYM ROKU AKADEMICKIEGO 2024/2025

CZEŚĆ I – INFORMACJE MERYTORYCZNE

1. Tematyka ćwiczeń:

1. Zajęcia organizacyjne.
2. Ogólna charakterystyka podmiotowych praw rzeczowych. Podstawowe pojęcia i zasady prawa rzeczowego. Prawne formy korzystania z rzeczy. Pojęcie i postaci faktycznego władztwa nad rzeczą.
3. Treść prawa własności. Podmiot i przedmiot własności. Czasowe i przestrzenne granice prawa własności.
4. Stosunki sąsiedzkie. Rozgraniczenie nieruchomości. Nabycie i utrata własności – ogólna charakterystyka.
5. Przeniesienie własności. Nabycie rzeczy od nieuprawnionego.
6. Zasiedzenie. Inne sposoby nabycia i utraty prawa własności.
7. Pojęcie i rodzaje współwłasności. Powstanie, wykonywanie i zniesienie współwłasności ułamkowej.
8. Ustanowienie odrębnej własności lokali. Prawa i obowiązki właścicieli lokali. Status cywilnoprawny wspólnoty mieszkaniowej. Zarząd nieruchomością wspólną.
9. Ochrona własności.
10. Użytkowanie wieczyste – treść, wykonywanie, powstanie i wygaśnięcie.
11. Ogólna charakterystyka ograniczonych praw rzeczowych. Użytkowanie, służebności i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu – treść, odmiany, wykonywanie, powstanie i wygaśnięcie.
12. Pojęcie i rodzaje zabezpieczeń wierzytelności. Ogólna charakterystyka praw zastawniczych.
13. Hipoteka, zastaw zwykły i zastaw rejestrowy – treść i przedmiot, wierzytelność zabezpieczona prawem zastawniczym, zaspokojenie wierzyciela, powstanie i wygaśnięcie.
14. Pojęcie i funkcja ksiąg wieczystych. Materialnoprawne i formalnoprawne zasady ksiąg wieczystych.
15. Pojęcie i rodzaje posiadania. Ochrona posiadania. Nabycie i utrata posiadania.

2. Podstawowe akty normatywne:

1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.
2. Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali.
3. Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece.
4. Ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów.

5. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

3. Literatura podstawowa:

1. J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo rzeczowe*, Warszawa 2022,
2. E. Gniewek, *Prawo rzeczowe*, Warszawa 2022,
3. A. Brzozowski, W. J. Kocot, W. Opalski, *Prawo rzeczowe. Zarys wykładu*, Warszawa 2021.

4. Literatura uzupełniająca:

1. *System Prawa Prywatnego. Tom 3. Prawo rzeczowe* (red. E. Gniewek), Warszawa 2020,
2. *System Prawa Prywatnego. Tom 4. Prawo rzeczowe* (red. E. Gniewek), Warszawa 2021,
3. Komentarze obejmujące Księgę II Kodeksu cywilnego, komentarze do ustawy o własności lokali, ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o gospodarce nieruchomościami.

CZEŚĆ II – INFORMACJE ORGANIZACYJNE

1. Terminarz ćwiczeń:

Ćwiczenia z przedmiotu „Prawo cywilne w obrocie gospodarczym” mają wymiar **30 godz.** i odbywają się według następującego harmonogramu:

- grupa I – poniedziałki, godz. 9.35 – 11.05 (sala nr 102) + środa 29.01: 07.10; 14.10; 21.10; 28.10; 04.11; 18.11; 25.11; 02.12; 09.12; 16.12; 13.01; 20.01; 27.01; 29.01 (środa); 03.02.
- grupa III – poniedziałki, godz. 12.45 – 14.15 (sala nr 102) + środa 29.01: 07.10; 14.10; 21.10; 28.10; 04.11; 18.11; 25.11; 02.12; 09.12; 16.12; 13.01; 20.01; 27.01; 29.01 (środa); 03.02.

Wykluczone jest „odrabianie” zajęć na innej grupie ćwiczeniowej.

2. Obecność na ćwiczeniach:

Obowiązkiem każdego studenta jest udział w zajęciach dydaktycznych (§ 13 pkt 1 Regulaminu studiów).

Do zaliczenia krótkotrwałej nieobecności wymagane jest jej niezwłoczne usprawiedliwienie zaświadczeniem lekarskim lub innym wiarygodnym dokumentem, z którego jednoznacznie wynika, że student nie mógł uczestniczyć w danym dniu w zajęciach (zgodnie z przepisem § 25 ust. 2 Regulaminu studiów) oraz uzupełnienie spowodowanych nią zaległości w sposób i terminie określonym przez prowadzącego zajęcia (zgodnie z przepisem § 25 ust. 3 Regulaminu studiów).

Uzupełnienie zaległości spowodowanych usprawiedliwioną nieobecnością następuje poprzez zaliczenie ustne materiału zrealizowanego na opuszczonych przez studenta zajęciach w terminie miesiąca od dnia, w którym odbyły się wskazane zajęcia.

3. Zaliczenie prac śródsemestralnych:

Prace śródsemestralne (pisemne kolokwia w formie testu wielokrotnego wyboru) odbywają się w terminach ustalonych ze studentami i obejmują materiał wskazany na zajęciach.

Student, który z pracy śródsemestralnej otrzymał ocenę niedostateczną, powinien ją poprawić w sposób i w terminie ustalonym z prowadzącym zajęcia.

Student nieobecny na zajęciach, na których odbyła się praca śródsemestralna, powinien ją napisać w sposób i w terminie ustalonym z prowadzącym zajęcia.

4. Ocena pracy studenta w czasie ćwiczeń:

Praca studenta w czasie ćwiczeń (m.in. przygotowanie do ćwiczeń, wykonywanie zadań, rozwiązywanie kasusów) podlega ocenie (plusy i minusy) uwzględnianej przy wystawianiu oceny semestralnej według następujących zasad:

- do pozytywnego wyniku testu z I-go terminu zaliczenia za każdy plus student otrzyma 0,5 pkt;
- od pozytywnego wyniku testu z I-go terminu zaliczenia za każdy minus zostanie odjęte 0,5 pkt,
- do pozytywnego wyniku testu z II-go terminu zaliczenia za każdy plus student otrzyma 0,25 pkt,
- od pozytywnego wyniku testu z II-go terminu zaliczenia za każdy minus zostanie odjęte 0,25 pkt.

5. Zaliczenie ćwiczeń:

Obowiązkiem każdego studenta jest terminowe uzyskiwanie zaliczeń (§ 13 pkt 2 Regulaminu studiów). Szczegółowy zakres wymagań z danego przedmiotu ustala prowadzący zajęcia (§ 25 ust. 1 Regulaminu studiów).

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest udział studenta w zajęciach, uzyskanie pozytywnych ocen z prac objętych tymi zajęciami oraz złożenie zaliczenia z wynikiem pozytywnym, jeśli jest przewidziane (§ 26 ust. 3 Regulaminu studiów).

A. Zaliczenie ćwiczeń w I terminie:

Semestralna ocena z ćwiczeń w I terminie wpisana do systemu USOS będzie uwzględniać:

- obecność i aktywność studenta na zajęciach,
- wyniki prac śródsemestralnych,
- wynik kolokwium zaliczeniowego.

Do kolokwium zaliczeniowego w I terminie zostaną dopuszczeni studenci, którzy:

- nie będą mieli niezaliczonych nieobecności,
- nie będą mieli niepoprawionych ocen niedostatecznych z prac śródsemestralnych,
- nie będą mieli nienapisanych prac śródsemestralnych.

Forma kolokwium zaliczeniowego w I terminie: **test wielokrotnego wyboru.**

Kolokwium zaliczeniowe odbędzie się na ostatnich zajęciach dydaktycznych, tj.:

- **grupa I: 03.02.2025 r. (poniedziałek), godz. 9.35 – 11.05,**
- **grupa III: 03.02.2025 r. (poniedziałek), godz. 12.45 – 14.15.**

Ocenę pozytywną (3; 3,5; 4; 4,5; 5) w I terminie otrzyma student, który został dopuszczony do kolokwium zaliczeniowego, przystąpił do tego kolokwium i uzyskał z niego ocenę pozytywną.

Ocenę niedostateczną (2) otrzyma w I terminie student, który został dopuszczony do kolokwium zaliczeniowego, przystąpił do tego kolokwium i uzyskał z niego ocenę negatywną. W takim wypadku student powinien przystąpić do kolokwium poprawkowego.

Ocenę „NK” (nieklasyfikowany) otrzyma w I terminie student, który nie został dopuszczony do kolokwium zaliczeniowego z powodu niezaliczonych nieobecności, niepoprawionych ocen niedostatecznych z prac śródsemestralnych lub nienapisanych prac śródsemestralnych. W takim wypadku studentowi przysługuje prawo do przystąpienia do kolokwium poprawkowego, bez konieczności uprzedniego spełnienia przesłanek, których brak wyłączył możliwość przystąpienia do kolokwium zaliczeniowego w I terminie.

Ocenę „NB” (nieobecny) otrzyma w I terminie student, który został dopuszczony do kolokwium zaliczeniowego, ale nie przystąpił do niego bez usprawiedliwienia. W takim wypadku studentowi przysługuje prawo do przystąpienia do kolokwium poprawkowego.

B. Zaliczenie ćwiczeń w II terminie:

Semestralna ocena z ćwiczeń w II terminie wpisana do systemu USOS będzie uwzględniać:

- obecność i aktywność studenta na zajęciach,
- wyniki prac śródsesemestralnych,
- wynik kolokwium poprawkowego.

Forma kolokwium poprawkowego: **test jednokrotnego wyboru**.

Kolokwium poprawkowe odbędzie się w dniu ustalonym ze studentami, nie wcześniej niż po 7 dniach od ogłoszenia wyników kolokwium zaliczeniowego z I terminu.

Ocenę pozytywną (3; 3,5; 4; 4,5; 5) w II terminie otrzyma student, który przystąpił do kolokwium poprawkowego w ustalonym terminie i uzyskał z niego ocenę pozytywną.

Ocenę niedostateczną (2) otrzyma w II terminie student, który przystąpił do kolokwium poprawkowego i otrzymał z niego ocenę negatywną.

Ocenę niedostateczną (2) otrzymaną w II terminie można kwestionować tylko w trybie zaliczenia komisyjnego – zob. § 29 Regulaminu studiów.

Ocenę „NB” (nieobecny) otrzyma w II terminie student, który powinien przystąpić do kolokwium poprawkowego, ale nie zgłosił się na nie bez usprawiedliwienia.

Zakres materiału objętego zaliczeniem ćwiczeń w I oraz II terminie: zagadnienia wskazane w części III.

CZEŚĆ III – ZAGADNIENIA OBJĘTE ZALICZENIEM ĆWICZEŃ

- 1) Pojęcie prawa rzeczowego w znaczeniu przedmiotowym i podmiotowym.
- 2) Prawne formy korzystania z rzeczy.
- 3) Podmiotowe prawa rzeczowe – pojęcie, katalog, cechy konstytutywne i typowe, podziały praw rzeczowych.
- 4) Podstawowe pojęcia prawa rzeczowego – rzecz, nieruchomości (gruntowa, budynkowa, lokalowa), ruchomość; rzeczy oznaczone co do gatunku i oznaczone co do tożsamości; rzeczy proste i rzeczy złożone; rzeczy zbiorowe, zbiory rzeczy, masy majątkowe; część składowa rzeczy, przynależność, pożytki.
- 5) Status prawnorzeczowy zwierząt i pieniędzy.
- 6) Zasady prawa rzeczowego – zasada *numerus clausus* praw rzeczowych, zasada *superficies solo cedit*, zasada szczególności praw rzeczowych, zasada pierwszeństwa praw rzeczowych, zasada jawności praw rzeczowych.
- 7) Źródła prawa rzeczowego.
- 8) Pojęcie własności. Własność a system społeczno-gospodarczy. Stratyfikacja własności.
- 9) Treść prawa własności (uprawnienia właściciela, pozytywna i negatywna strona prawa własności, pozytywna i negatywna definicja prawa własności; wyznaczniki granic treści prawa własności). Podmiot i przedmiot prawa własności. Czasowe i przestrzenne granice prawa własności.
- 10) Prawo sąsiedzkie – immisje (pojęcie, rodzaje, dopuszczalność, ochrona przed immisjami), rozgraniczenie nieruchomości (przesłanki, administracyjne postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości, sądowe postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości).
- 11) Sposoby nabycia i utraty prawa własności – katalog, charakter poszczególnych zdarzeń prawnych.
- 12) Przeniesienie własności – pojęcie, cechy umowy przenoszącej własność rzeczy ruchomych i nieruchomości, nabycie rzeczy ruchomej od nieuprawnionego.
- 13) Zasiedzenie – pojęcie, przedmiot, przesłanki, skutki.
- 14) Inne sposoby nabycia i utraty prawa własności (m. in. zrzeczenie się własności, zawłaszczenie rzeczy ruchomej, przemilczenie, wywłaszczenie).
- 15) Współwłasność – pojęcie i rodzaje; współwłasność ułamkowa a współwłasność łączna.
- 16) Współwłasność ułamkowa – istota, powstanie, udziały współwłaścicieli, zarząd rzeczą wspólną, posiadanie i korzystanie z rzeczy wspólnej przez współwłaścicieli, czynności zachowawcze, tryby i sposoby zniesienia współwłasności ułamkowej, współwłasność przymusowa.
- 17) Ustanowienie odrębnej własności lokali – dopuszczalność, sposoby, skutki. Nieruchomość wspólna – pojęcie. Prawa i obowiązki właścicieli lokali.
- 18) Wspólnota mieszkaniowa – pojęcie i status cywilnoprawny. Zarząd nieruchomością wspólną w tzw. dużej wspólnocie mieszkaniowej i w tzw. małej wspólnocie mieszkaniowej.
- 19) Ochrona własności w znaczeniu szerokim i ścisłym. Cywilistyczne środki ochrony prawa własności.
- 20) Roszczenie windykacyjne i roszczenie negatoryjne – przesłanki, treść, przedawnienie.
- 21) Roszczenia uzupełniające – katalog, przesłanki, treść, przedawnienie.
- 22) Pojęcie i rodzaje nakładów. Roszczenie posiadacza o zwrot nakładów na rzecz – przesłanki, treść, realizacja, przedawnienie. Roszczenie o wykup (art. 231 k.c.) – podmioty uprawnione, przesłanki, treść, realizacja.

- 23) Treść, funkcja i cechy użytkowania wieczystego. Wykonywanie użytkowania wieczystego. Powstanie i wygaśnięcie użytkowania wieczystego.
- 24) Katalog, cechy i podziały ograniczonych praw rzeczowych. Powstanie i wygaśnięcie ograniczonych praw rzeczowych.
- 25) Pojęcie kolizji i pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych. Reguły ustalania pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych.
- 26) Użytkowanie – treść, przedmiot, cechy, wykonywanie, powstanie i wygaśnięcie.
- 27) Prawo z umowy *timeshare*. Użytkowanie *timeshare* – treść, przedmiot, cechy.
- 28) Służebności gruntowe, osobiste i przesyłu – treść, przedmiot, cechy, wykonywanie, powstanie i wygaśnięcie.
- 29) Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu – treść, przedmiot, cechy, wykonywanie. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu a spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu.
- 30) Pojęcie, funkcja i rodzaje zabezpieczeń wierzytelności.
- 31) Przewłaszczenie na zabezpieczenie – istota, dopuszczalność.
- 32) Prawa zastawnicze – pojęcie, rodzaje, funkcja, cechy charakterystyczne. Treść praw zastawniczych. Zasada szczególności i akcesoryjności praw zastawniczych. Zasada rozdzielności przedmiotu hipoteki i zastawu. Suma prawa zastawniczego – istota, zasady ustalania.
- 33) Hipoteka – treść, przedmiot, wierzytelność zabezpieczona hipoteką, suma hipoteki, sposób zaspokojenia wierzyciela hipotecznego, powstanie i wygaśnięcie hipoteki, hipoteka łączna.
- 34) Zastaw według Kodeksu cywilnego – treść, przedmiot, wierzytelność zabezpieczona zastawem, suma zastawu, sposób zaspokojenia zastawnika, powstanie i wygaśnięcie zastawu. Zastaw na statku.
- 35) Zastaw rejestrowy – treść, przedmiot, wierzytelność zabezpieczona zastawem rejestrowym, suma zastawu rejestrowego, sposób zaspokojenia zastawnika rejestrowego, powstanie i wygaśnięcie zastawu rejestrowego.
- 36) Rozporządzanie opróżnionym miejscem hipotecznym.
- 37) Pojęcie, funkcja i przedmiot ksiąg wieczystych.
- 38) Budowa księgi wieczystej. Wpis do księgi wieczystej – pojęcie, rodzaje.
- 39) Formalnoprawne zasady ksiąg wieczystych (jawność, postulat powszechności, realny system ksiąg wieczystych, ujawnianie praw rzeczowych oraz praw osobistych i roszczeń, elektroniczny system prowadzenia ksiąg wieczystych).
- 40) Materialnoprawne zasady ksiąg wieczystych (zasada wpisu, zasada domniemań związanych z wpisem do księgi wieczystej, zasada rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, zasada pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych ujawnionych w księdze wieczystej, zasada rozszerzonej skuteczności praw osobistych i roszczeń ujawnionych w księdze wieczystej).
- 41) Pojęcia i rodzaje faktycznego władztwa nad rzeczą (posiadanie, dzierżenie, władztwo prekaryjne). Posiadanie samoistne i posiadanie zależne. Współposiadanie. Posiadanie służebności.
- 42) Własna i sądowa ochrona posiadania.
- 43) Nabycie i utrata posiadania.

Studentów obowiązuje znajomość stanu prawnego aktualnego w dniu, w którym odbywa się kolokwium zaliczeniowe.